

Smrk a buk u Kynžvartu.

Dvojice bříz na Těšovských pastvinách.

Filémón a Baucis ve Slavkovském lese

Karel Kůt a Katrin Hamze-Kůtová, Lázně Kynžvart

Už jste se někdy při procházce krajinou zastavili před impozantní dvojicí vzájemně propletených stromů, které se pozoruhodným způsobem obtáčely, podpíraly, prolínaly, či přirůstaly jeden ke druhému? Nám se toto kuriózní setkání poštěstilo několikrát v okolí Lázní Kynžvart, jakož i v malebném prostředí Těšovských pastvin. Pokaždé v nás vyvolalo ideu fascinující sounáležitosti a do myslí se neodbytně vetřela vzpomínka na dojemnou báji o starém manželském páru s dobroserdečnou povahou, která má svůj původ již v antickém období.

Podle tohoto mýtu Zeus kdysi navštívil v doprovodu Herma území maloasijské Frygie. Oba na sebe vzali lidskou podobu a žádali tamní obyvatele o přístřeší pro nadcházející noc. Přestože obešli velké množství domů, všude se setkávali s odmítnutím, nevlídností a s projevy negativních lidských vlastností. Nakonec je do svého nuzného příbytku ochotně přijal stařeček Filémón a jeho žena Baucis. U těchto skromných a obětavých lidí našli nejen přátelské přivítání, ale i mimořádně vřelou pohostinnost. Manželé byli sice chudí, přesto ihned připravili znaveným

příchozím večeri a vybraným způsobem se o ně starali. Teprve při opakovaném nalévání vína, kdy obsah džbánů nijak neubýval, si překvapení hostitelé v bázni uvědomili, kdo je to vlastně navštívil. Oba mocní Olympané za odměnu vyvedli stařečky z jejich domova na blízkou výšinu, aby jim umožnili uniknout devastující potopě, která vzápětí potrestala ničemné sousedy. Jediné zachované obydlí – prostá chýše manželů – bylo kouzlem proměněno ve zdobný chrám. Kromě toho došlo k naplnění společného přání letitého páru. Laskavý stařec i jeho žena se stali strážci oné stavby, až do závěru jejich nerozlučného života, kdy oba zemřeli současně. V průběhu posledního hovoru se postupně proměnili v dub a lípu, čímž byli navzájem uchráněni před pohřbíváním svého milého.

“Vtom Filémón spatří, jak se Baucis odívá listím, a Baucis vidí, jak listím obrůstá Filémón. Oba se měnili v stromy. Již měli i koruny, ale tvář a ústa byla ještě nezměněna. A tak, dokud bylo možno, ještě spolu mluvili a nakonec pronesli současně jeden k druhému: „Buď sbohem, choti!“ Jakmile vyslovili tento poslední pozdrav, ústa obou současně zmlkla a přešla v kůru stromu (Mertlík 1989).”

Ať už se nám jeví uvedená báje jakkoli vzdálená nebo fantastní, přeci v nás jistě zanechá příjemný pocit něhy, důvěry a bezprostřední náklonnosti, který rádi hledáme v přírodě a u našich nejbližších. Pohled na dvojici propletených stromů přináší více než jen hřejivou představu polen hořících v krbu. Lze v nich spatřovat též inspirativní vlastnosti dvou živoucích organismů, které spolu dlouhodobě rostou ve vzájemném respektu, poskytují si oporu a podávají si pomocné větve, jimiž se chrání před intenzivními paprsky letního žáru, nebo drží jeden druhého při neodbytných poryvech mrazivého zimního větru. Četná řada různě širokých letokruhů by mohla vyprávět o dlouhé a rozmanité pouti, které tyto stromy spolu absolvovaly od malého semínka až po silné kmeny a spletité větvoví – společně sahající po denním světle blankytně modré oblohy. Vánek ševlící v jejich korunách vypráví pozoruhodný příběh tomu, kdo se u páru dřevin zastaví a potichu se zaposlouchá.

Dvojice buků v lesích u Kynžvartu.
Všechny fotografie Karel Kůt.

Pokud jste se setkali s podobným úkazem v našem kraji, uvítáme zaslání pořízené fotografie s přesným uvedením příslušné lokality na e-mail: redakce.arnika@email.cz. Vybrané snímky mohou být publikovány v následujících dílech časopisu Arnika. Při větším počtu poutavých příspěvků (fotografií či kreseb) lze rovněž uspořádat tematickou výstavu. ■

Použitá literatura:

- Mertlík R. (1989): Starověké báje a pověsti. – Svoboda, Praha, 509 pp.
Ovidius, Publius Ovidius Naso: Proměny (přel. F. Stiebitz 1967) – Odeon, Praha, 444 pp.